

Ældre mister appetitten på plejehjem

Midt i Ugen nr. 66 19. november 2008
Af FoodDTU

Personalet på plejehjem skal involvere sig mere i måltiderne, hvis man skal undgå underernæring – men det er også vigtigt, at den ældre selv har indflydelse på indflytningen, viser ny phd-afhandling

Undersøgelser har vist, at 60 % af alle ældre på plejehjem er underernærede. I en ny phd-afhandling viser Jens Kofod fra DTU Fødevareinstituttet, at stemningen omkring bordet og de sociale relationer er lige så vigtige som madens kvalitet. Afskeden med hjemmet og ejendelene, fysisk svækkelse og oplevelsen af en upersonlig dagligdag og spisesituation er med til at fratage de ældre appetitten. Personalet skal deltage i måltidet på lige fod med de ældre, hvis måltiderne skal blive en succes for alle parter, lyder en af Jens Kofods konklusioner.

Måltidet på plejehjemmet

På plejehjemmet er måltidet ofte reduceret til at dække de rent fysiske behov, skriver Jens Kofod i phd-afhandlingen "Becoming a nursing home resident". Måltidet foregår i stilhed – og derved bliver spisebordet reduceret til personalets arbejdsplads, og personalet dominerer spisebordet, som reelt burde være beboernes samlingssted. Tavsheden ved måltidet og nogle beboeres ønske om at trække sig tilbage umiddelbart efter måltidet kan være en form for protest, fx mod at personalet ikke konverserer med de ældre under måltidet, og tavsheden er med til at forhindre, at der opstår et egentligt måltidsfællesskab. Jens Kofod påpeger i sin afhandling, at måltidet er skrøbeligt, og at det stiller krav om etikette fra både personale og beboere – men at der alt for ofte er langt mellem måltidet, som det beskrives i plejehjemmets informationsfolder og det, beboere og personale oplever i virkeligheden. Jens Kofod oplevede dog tilfælde, hvor brochuren levede op til virkeligheden, nemlig i de tilfælde, hvor medarbejderne på hjemmet bliver siddende sammen med beboerne og taler med dem i små grupper – derved bliver måltidet beskyttet mod forstyrrelser udefra. Ved disse lejligheder, skriver Jens Kofod, kunne både beboere og personale slappe af og efterfølgende blive enige om at der havde været tale om et rigtigt måltid, og det er muligt med ganske enkle midler.

Flere på plejehjem

Der er flere ældre på grund af faldende fødselstal og stigende levealder. I dag flytter mange ældre på plejehjem, fordi de er ude af stand til at klare sig fysisk i deres eget hjem, skriver Jens Kofod. Det betyder, at de opgiver mange af deres sociale kontakter, og i stedet forsøger at etablere kontakt til fx hjemmehjælpen. En del ældre oplever samtidig, at deres kontakt til det offentlige system betragtes som en byrde. Denne opfattelse opstår allerede i hjemmet, og derved er grundlaget for den manglende appetit lagt, konkluderer Jens Kofod. Med flytningen til plejehjemmet mister den ældre ofte den del af identiteten, der er knyttet til ejendelene, idet langt de fleste ejendele enten skal foræres til slægtninge eller kasseres. I processen kommer den ældres hjem i endnu højere grad til at minde om et arbejdssted for plejepersonalet. I mange tilfælde mister de ejendele, der kommer med på plejehjemmet, den betydning, de har haft i den ældres eget hjem, ligesom de ældre ikke har fysiske ressourcer til at tage værelserne på plejehjemmet ordentligt i besiddelse og gøre dem til et rigtigt hjem.

Jens Kofod bemærker dog, at denne overgang kan blive mindre voldsom for den ældre, hvis han eller hun selv har indflydelse på processen. På plejehjemmet søger en del ældre at danne klier eller få et tættere forhold til deres kontaktperson, for at bevare en vis grad af selvstændighed over for institutionen, der er opbygget til at behandle alle ens – og det synes som om de ældre, der er i stand til at opbygge relationer til personalet, sætte sig ind i personalets behov og institutionens formål, er dem, der er bedst i stand til at klare overgangen til livet på plejehjemmet og som personalet opfatter som selvstændige mennesker.

Afhandlingen rummer interviews med seksten ældre og er udarbejdet i samarbejde med DTU Fødevareinstituttet og Det Samfundsvidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet.